

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการคิด
สร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาส
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2
CASUAL RELATIONSHIP MODEL OF FATORS INFLUENCING THE
CREATIVE THINKING SKILLS OF JUNIOR HIGH SCHOOL STUDENTS
IN THE EDUCATIONAL OPPORTUNITY EXPANSION SCHOOLS
UNDER UTHAITHANI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA OFFICE 2

¹ธนกฤต ทิอุด และ ²ณัฐกานต์ ประจันบาน

¹Tanakrit Ti-ud and ²Nattakan Prajanban

¹มหาวิทยาลัยนเรศวร, ประเทศไทย

¹Naresuan University, Thailand

¹tapee76@gmail.com, ²nattakanp@nu.ac.th

Received: June 21, 2024; **Revised:** July 24, 2024; **Accepted:** August 30, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาส 2) เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2566 จากโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 จำนวน 150 คน ซึ่ง

¹นิสิตปริญญาโท สาขาวิจัยและประเมินทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์.ดร. ณัฐกานต์ ประจันบาน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (multi-stage random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ผลการวิจัย พบว่า การวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัดตัวแปรแฝงทั้ง 4 ตัวแปร มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ทุกโมเดล มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้เป็นบวก มีค่าอยู่ระหว่าง 0.471 – 0.871 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกค่า โมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=113.693$ df = 83, p – value =0.0143, RMSEA = 0.050, CFI = 0.989, TLI =0.979, SRMR = 0.156) การวิเคราะห์เส้นทางเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะความคิดสร้างสรรค์ พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ได้รับอิทธิพลทางตรงมาจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.557 ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากบรรยากาศในชั้นเรียน มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.377

คำสำคัญ : ปัจจัยเชิงสาเหตุ, ความคิดสร้างสรรค์

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop a casual relationship model of factors influencing the creative thinking skills of junior high school students in the educational opportunity expansion schools 2) to examine the congruences of the casual relationship model of factors influencing the creative thinking skills of junior high school students in the educational opportunity expansion schools with empirical data. The samples were 150 junior high school students, academic year 2023, selected by multi-stage random sampling from the educational opportunity expansion schools under Uthathani primary educational service area office 2. The research instrument used to collect data was a five-point rating scale questionnaire. The result showed that the analysis to examine the construct validity of the four latent variable measurement models was consistent with the empirical data in every model. The weight of the component of the observed variable was positive. The values were between 0.471 - 0.871 and statistically significant at the .05 level for all values. The model was in congruence with the empirical data ($=113.693$ df = 83, p – value =0.0143, RMSEA = 0.050, CFI = 0.989, TLI =0.979, SRMR = 0.156). The analysis of causal paths influencing creative skills revealed that creativity was directly influenced by achievement motivation with an

influence size of 0.557 and was indirectly influenced by the atmosphere in the classroom with an influence size of 0.377.

Keywords: Causal Factors, creative thinking

บทนำ

ในปัจจุบันสภาพสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อการดำรงชีวิตประจำวันของคนในสังคม การได้รับข้อมูลข่าวสารหรือการเรียนรู้ต่างๆ ที่อยู่รอบตัวของแต่ละบุคคลและจากความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้ประเทศต่างๆ ต้องมีการพัฒนาประเทศให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไปในอนาคต คือ ทรัพยากรมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเด็กวัยนักเรียนในด้านต่างๆ จึงมีความสำคัญ ผลจากความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ทำให้เกิดนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่างๆ มากมาย จะเห็นได้จากหลากหลายประเทศที่พัฒนาแล้วทั้งหลายประชาชนของประเทศกล้าคิด กล้าใช้จินตนาการในการสร้างสรรค์ผลงานที่แปลกใหม่ที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ สอดคล้อง ทอแรนซ์ อ้างอิงจาก มิ่งขวัญ ภาคสัณไฮ (2551) ที่ว่าในบรรดาความคิดทั้งหลายของบุคคล ความคิดสร้างสรรค์ช่วยให้เกิดการค้นพบสิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตในสังคม มีคุณค่าต่อประเทศชาติ ต่อส่วนร่วมและมีคุณค่าต่อบุคคลที่มีความคิดสร้างสรรค์เองด้วย ดังนั้นความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จในการพัฒนาประเทศหลายๆ ประเทศ ผลของความคิดสร้างสรรค์ทำให้สังคมเกิดความเปลี่ยนแปลงทางที่ดีขึ้น ก้าวหน้าขึ้น มีเครื่องช่วยอำนวยความสะดวก มีความปลอดภัย มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ด้วยเหตุนี้ความคิดสร้างสรรค์จึงถูกระบุไว้ในทักษะที่จำเป็นของคนในศตวรรษที่ 21 ที่ทุกคนต้องเรียนรู้ (วิจารณ์ พานิช, 2556)

ความคิดสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทางสมองของมนุษย์ในการรับรู้และเกิดเขาว์ปัญญาไหวพริบ ทำให้สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสิ่งที่ประทับใจหรือจินตนาการที่พึงพอใจของตนเองและเกิดแรงบันดาลใจ ให้มีความพยายามประยุกต์สร้างสิ่งใหม่ โดยอาศัยกระบวนการความคิด ทฤษฎีและหลักการคิดพิจารณาดำเนินการสร้างให้เกิดผลงานขึ้นจากความคิดนั้น ที่ต้องอาศัยความชำนาญ ความรู้ เขาว์ปัญญา ไหวพริบ จินตนาการ และแรงบันดาลใจของมนุษย์ร่วมกัน Guilford (1976 : 101-118) อ้างอิงจากอันฉริ ศีลางัด (2565) กล่าวว่า โครงสร้างทางสมอง (The Structure of Theory) เป็นการแสดงให้เห็นถึงการคิดสร้างสรรค์ซึ่งเป็นทักษะที่มีอยู่กับตัวบุคคลที่อาศัยการคิดที่หลากหลายทิศทาง ได้แก่ มิติเนื้อหา มิติวิธีการคิดและมิติผลของการคิด โดยมีการวางแผนยอมรับประเมินผลและนำเสนอผลงานร่วมกัน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง พร้อมทั้ง

เชื่อมโยงความเข้าใจผ่านการลงมือทำและการสังเกต ผสมผสานกับตนเองและผู้อื่นผ่านการลงมือ การสังเกต การสนทนากับตนเอง การสนทนากับผู้อื่น เน้นที่ความสำคัญทางปัญญา คือ การโยง ความสัมพันธ์จากสิ่งเร้าหนึ่งไปยังสิ่งต่างๆ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ การฝึกฝนในการแก้ปัญหาและการ ได้รับบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อไป Hurlock (1972) อ้างอิงจาก นิธิพัฒน์ เมฆขจร (2547) ได้อธิบายถึงความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ไว้ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมผู้เรียนให้มีความสามารถในด้านต่างๆ หลายด้าน คือ ช่วยในการผ่อนคลายอารมณ์ ช่วยส่งเสริมความมีสุนทรียภาพ ช่วยสร้างนิสัยในการทำงานที่ดี ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สำรวจค้นคว้า ทดลองและมีจินตนาการสร้างสิ่งใหม่ๆ ฐาจารย์ (2566 : 129) กล่าวว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นทักษะสำคัญและจำเป็นในตลาดแรงงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพราะความคิดสร้างสรรค์ช่วยให้มองปัญหาจากมุมมองที่แตกต่างจากวิธีการเดิม ๆ และนำมาซึ่งประโยชน์ในวงกว้างทั้งต่อบุคคล สังคม และเศรษฐกิจของประเทศ คนทุกคนมีศักยภาพในการคิดอย่างสร้างสรรค์ กรอบความคิดความเชื่อในความสามารถของตนเอง และแรงจูงใจเป็นกุญแจสำคัญที่ปลดล็อกและนำไปสู่การแสดงศักยภาพการคิดสร้างสรรค์ ในทางตรงข้ามอาจเป็นสิ่งที่ผู้คิดสร้างสรรค์ไม่สามารถคิดนอกกรอบ ไม่มั่นใจที่จะคิดสร้างสรรค์ ขาดแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมสร้างสรรค์เพราะสภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวย ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ต้องใช้เวลาบ่มเพาะ จึงควรเริ่มต้นปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็ก ด้วยการพัฒนากรอบความคิด สร้างความเชื่อมั่นในความสามารถเชิงสร้างสรรค์ฝึกฝนกระบวนการคิดอย่างสร้างสรรค์ด้วยวิธีสร้างความคิดแบบขยาย คิดอย่างไร้กรอบ ในสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมให้เด็กได้ใช้ความอยากรู้อยากเห็นตามธรรมชาติ ความคิดสร้างสรรค์สามารถพัฒนาได้ เป็นสิ่งจำเป็นและเป็นสิ่งที่ต้องสร้างให้เกิดขึ้นในทุกคน โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนที่กำลังเติบโตไปเป็นพลเมืองแห่งอนาคต

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กล่าวถึงสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนว่าผู้เรียนจะต้องมีความสามารถในการคิด ทั้งการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเองและสังคมได้อย่างเหมาะสม และกล่าวถึงความคิดสร้างสรรค์ของเด็กในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้สำรวจความถนัดและความสนใจของตนเอง ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาคส่วนตน มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ คัดสรรสร้างสรรค์ และคิดแก้ปัญหา มีทักษะในการดำเนินชีวิต มีทักษะการใช้เทคโนโลยี เพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความดีงามและมีความภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพหรือการศึกษาต่อ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552)

จากการศึกษางานวิจัยของมิ่งขวัญ ภาคสัณไชย (2551), วรุธ มัสพันธ์ (2556), มนัสวี ณะปิด วิไลลักษณ์ ลังกา และอรอุมา เจริญสุข (2557), ฉัตรติยา ลังการัตน์ (2560) อรรถชัย จันโททัย (2562), และอรณิชชา ทศตา และกษพร ใจอดทน (2563) ซึ่งให้เห็นถึงความสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งมีหลายปัจจัยที่ส่งอิทธิพลต่อความคิดสร้างสรรค์ อาทิเช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการเรียน พื้นฐานความรู้เดิม เชาว์ปัญญา วิธีการเลี้ยงดู เป็นต้น การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยคัดเลือกตัวแปรจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยพิจารณาจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้ตัวแปรทั้งหมด 3 ตัวแปร ดังนี้ 1. ความฉลาดทางอารมณ์ 2. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และ 3. บรรยากาศในชั้นเรียน สรุปได้ว่า ทั้ง ความฉลาดทางอารมณ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และบรรยากาศในชั้นเรียน มีความสัมพันธ์กับความคิดสร้างสรรค์

จากความสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่ศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะความคิดสร้างสรรค์ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ซึ่งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ถึงความสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อทักษะความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ทำให้ได้ตัวแปรเชิงสาเหตุ 3 ตัวแปร ได้แก่ ความฉลาดทางอารมณ์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และบรรยากาศในชั้นเรียน ด้วยเหตุผลนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัย เพื่อเป็นการชี้ว่าตัวแปรใดที่เป็นสาเหตุของความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน การศึกษาครั้งนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อครูอาจารย์ พ่อแม่ผู้ปกครองและนักเรียนในด้านการเป็นแนวทางในการส่งเสริม พัฒนาและการเห็นคุณค่าของความคิดสร้างสรรค์

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาส
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ในปีการศึกษา 2566 จำนวน 31 โรงเรียน จำนวน 1,514 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับทดลองนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ในปีการศึกษา 2566 งานวิจัยนี้ใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากเว็บไซต์ danielsoper.com ของ Daniel Soper (Soper, 2023) โดยกำหนดค่า Effect size เท่ากับ 0.3 ค่า Desired statistical power level เท่ากับ 0.8 จำนวนตัวแปรแฝง 3 ตัว ตัวแปรสังเกตได้จำนวน 18 ตัว ดังนั้นจึงได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำจำนวน 137 คน ผู้วิจัยเพิ่มข้อมูลเพิ่มเติมประมาณ 10% เพื่อเพิ่มความแข็งแกร่งของการทดสอบ (Robustness test) จึงได้กลุ่มตัวอย่างที่ใช้สำหรับการวิจัยครั้งนี้จำนวน 150 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.952

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะความคิดสร้างสรรค์ แบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศในชั้นเรียน ครอบคลุมตัวแปรสังเกตได้จำนวน 3 ตัวแปร จำนวน 16 ข้อ ได้แก่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน, ปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ครอบคลุมตัวแปรสังเกตได้จำนวน 5 ตัวแปร จำนวน 26 ข้อ ได้แก่ ความกล้าเสี่ยง, ความกระตือรือร้น, ความรับผิดชอบในตนเอง, ความรู้เกี่ยวกับผลการตัดสินใจ และความสามารถในการคาดการณ์ล่วงหน้า

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ ครอบคลุมตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร จำนวน 28 ข้อ ได้แก่ ความตระหนักรู้ในตนเอง, การควบคุมตนเอง, การใส่ใจตนเอง, การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และทักษะทางสังคม

ตอนที่ 4 แบบวัดความคิดสร้างสรรค์ ครอบคลุมตัวแปรสังเกตได้ 5 ตัวแปร จำนวน 10 ข้อ ได้แก่ ความคิดริเริ่ม, ความคิดคล่องแคล่ว, ความคิดยืดหยุ่น, ความคิดละเอียดลออ และคิดจินตนาการ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติเชิงอนุมานในการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (Structural Equation Model) โดยวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเพื่อพิจารณาลักษณะการแจกแจงของตัวแปร วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล เพื่อให้ได้เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ สำหรับนำไปใช้ในการตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวแปรสังเกตได้

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบการแจกแจงแบบโค้งปกติของข้อมูล

ตัวแปร	Mean	S.D.	C.V.	SK	KU
CT1	4.42	.51	11.54	-.396	.068
CT2	4.46	.51	11.43	-.726	.514
CT3	4.45	.47	10.56	-.340	-.473
CT4	4.49	.51	11.36	-.807	.296
CT5	4.43	.48	10.84	-.098	-1.100
CC1	4.42	.50	11.31	-2.292	13.270
CC2	4.55	.43	9.45	-1.272	4.229
CC3	4.50	.39	8.67	-.395	-.177
AM1	4.43	.45	10.16	-.938	2.204
AM2	4.43	.33	7.45	-.290	-.531
AM3	4.38	.42	9.59	-.418	.437
AM4	4.34	.47	10.83	-.758	1.065

ตัวแปร	Mean	S.D.	C.V.	SK	KU
AM5	4.44	.41	9.23	-.757	1.011
EQ1	4.49	.41	9.13	-.403	-.826
EQ2	4.38	.49	11.19	-.965	2.965
EQ3	4.29	.51	11.89	-1.393	3.969
EQ4	4.43	.41	9.26	-.436	.083
EQ5	4.50	.40	8.89	-.187	-1.082

จากตาราง 2 ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของกลุ่มตัวแปรสังเกตได้ พบว่า ตัวแปรสังเกตได้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.29 ถึง 4.55) และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.33 – 0.51 แสดงให้เห็นว่าข้อมูลมีการกระจายอยู่ใกล้กับค่าเฉลี่ย เนื่องจากค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานดังกล่าวมีค่าไม่เกิน 1 เมื่อพิจารณาสัมประสิทธิ์การกระจายของข้อมูล (C.V.) พบว่ามีการกระจายของข้อมูลไม่มาก มีค่าระหว่าง 7.45 – 11.89 แสดงว่าข้อมูลที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันภายในกลุ่ม เมื่อพิจารณาค่าความเบ้ (Skewness) หรือความไม่สมมาตรของการแจกแจงในภาพรวมพบว่า ตัวแปรที่มีอยู่ในตัวแบบมีการแจกแจงในลักษณะเบ้ซ้าย (มีค่าความเบ้เป็นลบ) แสดงว่าข้อมูลของตัวแปรส่วนใหญ่มีค่าคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ย โดยมีค่าความเบ้อยู่ระหว่าง -0.098 ถึง -2.292 นอกจากนี้เมื่อพิจารณาค่าความโด่ง (Kurtosis) หรือความสูงของการแจกแจง พบว่า ตัวแปรที่มีอยู่ในตัวแบบมีค่าเป็นบวกหรือสูงกว่าค่าความโด่งของโค้งปกติโดยมีค่าความโด่งอยู่ระหว่าง -1.100 ถึง 13.270

2. การวิเคราะห์โมเดลเชิงโครงสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะความคิดสร้างสรรค์

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์แยกค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและค่าสถิติการวิเคราะห์อทธิพลของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อทักษะความคิดสร้างสรรค์

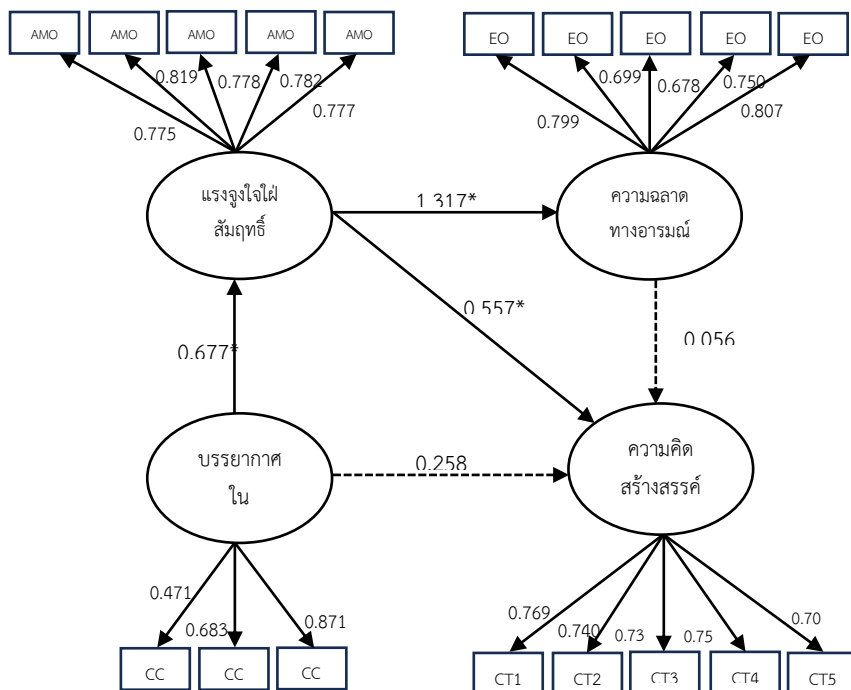
ตัวแปร	EQT			AMO			CT		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE	DE	IE	TE
EQT	-	-	-	-	-	-	0.258	-	0.258
AMO	1.317*	-	1.317*	-	-	-	0.557*	-	0.557*
CC	-	0.892*	0.892*	0.677*	-	0.677*	0.056	0.377*	0.433*
$\chi^2 = 113.693$ df = 83, p - value = 0.0143, RMSEA = 0.050, CFI = 0.989, TLI = 0.979, SRMR = 0.156									

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 การวิเคราะห์อิทธิพลของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อทักษะความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า

เมื่อพิจารณาวิเคราะห์อิทธิพลระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะความคิดสร้างสรรค์ (CT) พบว่าได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (AMO) เป็นอิทธิพลทางตรงทั้งหมด มีค่าเท่ากับ 0.557 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รองลงมาเป็นอิทธิพลรวมจากบรรยากาศในชั้นเรียน (CC) เป็นอิทธิพลทางตรง มีค่าเท่ากับ 0.056 ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และอิทธิพลทางอ้อม มีค่าเท่ากับ 0.377 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสุดท้ายเป็นอิทธิพลรวมจากความฉลาดทางอารมณ์ (EQT) เป็นอิทธิพลทางตรงทั้งหมด มีค่าเท่ากับ 0.258 และไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อพิจารณาวิเคราะห์อิทธิพลระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความฉลาดทางอารมณ์ (EQT) พบว่า ได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (AMO) เป็นอิทธิพลทางตรงทั้งหมด มีค่าเท่ากับ 1.317 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รองลงมาเป็นอิทธิพลรวมจากบรรยากาศในชั้นเรียน (CC) เป็นอิทธิพลทางอ้อมทั้งหมด มีค่าเท่ากับ 0.892 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาวิเคราะห์อิทธิพลระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (AMO) พบว่า ได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจากบรรยากาศในชั้นเรียน (CC) เป็นอิทธิพลทางตรงทั้งหมด มีค่าเท่ากับ 0.677 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาส สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุทัยธานี เขต 2 มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อทักษะความคิดสร้างสรรค์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่มีความความกล้าตัดสินใจทำอะไรใหม่ ๆ ที่ท้าทายความสามารถของตนเอง การแสดงออกถึงความสนใจและลงมือปฏิบัติเพื่อจะเรียนรู้เรื่องราวต่าง ๆ พยายามทำงานให้สำเร็จ เมื่อเกิดปัญหาหรืออุปสรรค สามารถรับมือหรือหาวิธีแก้ไขได้ รู้จักวางแผน จัดลำดับความสำคัญ ยอมรับกับสิ่งที่ผิดพลาดแล้วปรับปรุงให้ดีขึ้น จนประสบความสำเร็จจะส่งผลให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ตามที่ทฤษฎีของ McClelland (1961) อ้างอิงใน อรรถชัย จันทิพย์ (2562) ที่กล่าวว่า แรงจูงใจทางสังคม 3 ประเภท คือ แรงจูงใจใฝ่อำนาจ (Power Motive) แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ (Affiliation Motive) และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) McClelland ให้ความสำคัญกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มากกว่าแรงจูงใจด้านอื่น เนื่องจากบุคคลที่ต้องการสัมฤทธิ์ผลสูง ย่อมมีสิ่งผลักดันให้มีความพยายาม อดทนเพื่อเอาชนะต่ออุปสรรคต่าง ๆ ด้วยมาตรฐานอันดีเยี่ยมจากการที่บุคคลมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง จะทำให้ประเทศมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ดังนั้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จึงเป็นแรงจูงใจที่มีความสำคัญและควรปลูกฝังให้แก่พลเมือง สอดคล้องกับงานวิจัยของ Ronald Beghetto (2006) อ้างอิงใน มิ่งขวัญ ภาคสัญไชย (2551) ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของประสิทธิภาพความคิดสร้างสรรค์ในตนเองของนักเรียนระดับประถมศึกษาและนักเรียนมัธยมศึกษา พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นหนึ่งในองค์ประกอบที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ มิ่งขวัญ ภาคสัญไชย (2551) ได้ศึกษาการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุและผลของความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอัครสังฆมณฑล กรุงเทพมหานคร พบว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ คือ ปัจจัยภายในของผู้เรียนและปัจจัยภายนอกของผู้เรียน โดยตัวแปรความคิดสร้างสรรค์ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรปัจจัยภายในของผู้เรียนสูงกว่าอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรปัจจัยภายนอก ฉัตรติยาลังการรัตน์ (2560) ได้ศึกษาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดระยอง พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะคือ ปัจจัยคุณลักษณะภายใน และปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความคิดสร้างสรรค์ทางศิลปะ คือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอกผ่านปัจจัยคุณลักษณะภายใน สอดคล้องกับ อรณิชา ทศตา และกชพร ใจอดทน (2563) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษา

ระดับปริญญาตรี วิทยาลัยนครราชสีมา พบว่า 1) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ (Y) มีสหสัมพันธ์ทางบวกกับปัจจัยด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ บุคลิกภาพ อารมณ์ การแก้ปัญหาทางการเรียน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย และการสนับสนุนของผู้ปกครอง 2) ตัวแปรพยากรณ์ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย บุคลิกภาพ สัมพันธภาพในครอบครัว อารมณ์ การสนับสนุนของผู้ปกครอง การเข้ากิจกรรม สภาพแวดล้อมทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พฤติกรรมการสอนของครู การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งตัวแปรพยากรณ์ทุกตัว สามารถอธิบายการผันแปรคะแนนความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาได้ร้อยละ 89.20 จากค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (R Square) = 0.892

2. บรรยากาศในชั้นเรียนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมเชิงบวกต่อความคิดสร้างสรรค์ผ่านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยไม่มีอิทธิพลทางตรง แสดงให้เห็นว่า การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน การเกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนและนักเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอน ส่งผลให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ดังนั้นครูควรช่วยส่งเสริมในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้มากขึ้น เพื่อให้ นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และส่งผลให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์ที่สูงมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ พัทธินทร สิงห์สรศรี (2560) ศึกษาศึกษาอิทธิพลของความรู้พื้นฐานเดิมและบรรยากาศชั้นเรียนที่มีต่อจิตวิทยาศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครปฐม โดยมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวแปรส่งผ่าน พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวแปรส่งผ่านแบบสมบูรณจากตัวแปรความรู้พื้นฐานเดิมและบรรยากาศชั้นเรียน และสอดคล้องกับ นันทพร จิตรจำลอง (2564) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7 พบว่า ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรตาม ได้แก่ คุณภาพการสอนของครู มโนทัศน์เกี่ยวกับตนเอง และบรรยากาศในชั้นเรียน

3. ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงมนทางบวกต่อความคิดสร้างสรรค์อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยความฉลาดทางอารมณ์ในการวิจันในครั้งนี้วัดได้จาก ความตระรู้ในตนเอง การควบคุมตนเอง การเข้าใจตนเอง การเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น และทักษะทางสังคม ตัวแปรนี้ไม่ส่งผลอาจจะเนื่องจาก นักเรียนอาจจะยังไม่ตระหนักรู้ในความรู้สึกของตนเอง ไม่รู้จักเด่นจุดอ่อนของตัวเองที่แท้จริง ยังไม่สามารถจัดการภาวะอารมณ์ของตนเองได้ สร้างแรงจูงใจที่จะนำตนเองไปสู่เป้าหมายที่สำเร็จได้ ไม่เข้าใจความต้องการ ความหวังใฝ่ผู้อื่น และขาดทักษะในการเข้าสังคม อาจจะส่งผลให้นักเรียนไม่เข้าใจข้อคำถามและไม่มีสมาธิในการตอบแบบสอบถาม จึงทำให้ตัวแปรดังกล่าวไม่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับ โกลแมน (Goleman : 2013) อ้างอิงใน

นภสนันท์ ไสยสมบัติ (2556) กล่าวว่า ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นคุณสมบัติที่ละเอียดอ่อน สลับซับซ้อนลึกซึ้งและพัฒนาสะสมมาตั้งแต่วัยเด็ก ซึ่งเป็นผลมาจากการอบรมเลี้ยงดูของครอบครัว ชุมชนสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่าง แต่ก็ เป็นสิ่งที่สามารถฝึกได้ โดยให้ความสำคัญต่อการ พัฒนาการทางอารมณ์ตั้งแต่วัยเด็ก ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการพัฒนาดังกล่าวและการมี ตัวแบบที่ดี

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

จากผลการวิจัย พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ส่งอิทธิพลทางตรงไปยังความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้ บรรยากาศในชั้นเรียนยังส่งอิทธิพลทางอ้อมผ่านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไปยังความคิด สร้างสรรค์ ดังนั้น ทางโรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน เพื่อช่วยกระตุ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมที่ดีระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน รวมถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิด และสร้างองค์ความรู้ด้วย ตนเอง เพื่อให้เกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ.(2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551*. กรุงเทพฯ:

ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

ฉัตรติยา ลังการัตน์.(2560). *โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ทาง*

ศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดระยอง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย

บูรพา

ชฎารัตน์ เสงษ์ภูิกุล.(2566). *ความคิดสร้างสรรค์: เกิดขึ้นเองหรือพัฒนาได้*. วารสารวิชาการ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี. 13(2), 122- 130

นภสนันท์ ไสยสมบัติ.(2556). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการคิดวิเคราะห์และความ

ฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนนอกระบบระหว่างการจัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีพุ

ปัญญากับการจัดการเรียนรู้แบบ Jigsaw วิชาทักษะการเรียนรู้. บัณฑิตวิทยาลัย :

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

- นันทพร จิตรจำลอง.(2564). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 7. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
- นิธิพัฒน์ เมฆจร.(2547). การแสดงหลักฐานความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น แลพเกณฑ์ปกติของแบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์ของทอแรนซ์ ฉบับภาษาไทยและการรายงานผลการใช้แบบทดสอบในการให้คำปรึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- พัชรินทร์ สิงห์สรศรี.(2560). อิทธิพลของความรู้พื้นฐานเดิมและบรรยากาศชั้นเรียนที่มีต่อจิตวิทยาาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดนครปฐม โดยมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นตัวแปรส่งผ่าน. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร
- มนัสวี ณะปัด, วิไลลักษณ์ ลังกา, อรุณา เจริญสุข. (2567). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 : การวิเคราะห์เส้นทางแบบกลุ่มพหุ. วารสารวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา, 12(3), 88-98.
- มิ่งขวัญ ภาคสัณูไชย.(2551). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุและผลของความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนของอัครลัษณ์มณฑล กรุงเทพมหานคร. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- วรวิธ มัสพันธ์.(2556). ปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- วิจารณ์ พานิช. (2556). การสร้างการเรียนรู้สู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสยามกัมมาจล
- อรณิชา ทศตา และกชพร ใจอดทน.(2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี วิทยาลัยนครราชสีมา. วารสารวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย(สสอท.). 26(2), 63-78
- อรรถชัย จันโททัย.(2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความคิดสร้างสรรค์ในการทำงานของบุคลากรกรมการขนส่งทางบกในส่วนกลาง. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
- อณณรี ศิลางัด.(2565). การพัฒนาความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ รายวิชาวิทยาศาสตร์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร

